

Αριθμός 598/2016

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Γ' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ιωάννη Γιαννακόπουλο, Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Ευγενία Προγάκη, Ασπασία Μαγιάκου, Νικήτα Χριστόπουλο, και Πέτρο Σαλίχο, Αρεοπαγίτες.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 5 Οκτωβρίου 2016, με την παρουσία και της γραμματέως Σπυριδούλας Τζαβίδη, για να δικάσει την εξής υπόθεση μεταξύ:

Του αναιρεσιόντος: Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, κατοικοεδρεύοντα στην ..., το οποίο εκπροσωπήθηκε από την Εμμανουέλα Πανοπούλου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους με δήλωση κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ

Της αναιρεσίβλητης: Ε. Σ. του Γ., κατοίκου ..., η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο Κωνσταντίνο Κοκκίνη.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 7-1-2013 αγωγή της ήδη αναιρεσίβλητης, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Μυτιλήνης.

Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 403/2013 του ίδιου Δικαστηρίου και 26/2015 του Μονομελούς Εφετείου Βορείου Αιγαίου.

Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί το αναιρεσίον, με την από 29-6-2015 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Η Εισηγήτρια Αρεοπαγίτης Ασπασία Μαγιάκου, ανέγνωσε την από 19-9-2016 έκθεσή της, με την οποία εισηγείται να απορριφθεί η αίτηση αναίρεσης.

Ο πληρεξούσιος της αναιρεσίβλητου ζήτησε την απόρριψη της αίτησης και την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά το άρθρο 967 ΑΚ μεταξύ των κοινής χρήσεως πραγμάτων περιλαμβάνεται και ο αιγιαλός. Είναι δε αιγιαλός, κατά τον ορισμό που δίνει το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2971/2001 "η ζώνη της ξηράς, που βρέχεται από τη θάλασσα από τις μεγαλύτερες και συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων της". Από τον ορισμό αυτό προκύπτει ότι ο

αιγιαλός είναι τμήμα της γης που περιβάλλει τη θάλασσα με όριο προς την ξηρά το σημείο εκείνο, μέχρι το οποίο φθάνουν τα συνήθως μεγαλύτερα κύματα, όχι όμως και από τις έκτακτες πλημμύρες. Αν ο αιγιαλός μετατοπιστεί είτε από φυσικά αίτια (προσχώσεις) είτε από τεχνικά (επιχωματώσεις) και παύσει να περιβρέχεται από τις μεγαλύτερες αναβάσεις του χειμέριου κύματος, η ζώνη της ξηράς, που προέκυψε από τη μετακίνηση της οριογραμμής προς τη θάλασσα και προσδιορίζεται από τη νέα γραμμή αιγιαλού και το όριο του παλιότερα υφιστάμενου αιγιαλού, ονομάζεται παλιός αιγιαλός (βλ. άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 2971/2001). Μόνος δε ο καθορισμός του ορίου του αιγιαλού ή του παλαιού αιγιαλού από τη διοικητική επιτροπή, που προβλέπεται στα άρθρα 3 και 5 του ν. 2971/2001, με απόφαση της, με τη σύνταξη του εκεί αναγραφόμενου τοπογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος, που συνοδεύεται από σχετική έκθεση, δεν είναι ικανός να προσδώσει την ιδιότητα του αιγιαλού ή του παλαιού αιγιαλού σε τμήμα γης, το οποίο στερείται τα παραπάνω χαρακτηριστικά. Και αυτό διότι, υπό την αντίθετη εκδοχή, ο κύριος του εδάφους, που κατά πλάνη περιλήφθηκε στα όρια του αιγιαλού ή του παλαιού αιγιαλού θα έχανε την ιδιοκτησία του με απλή πράξη της διοίκησης, κατά παράβαση των προστατευτικών αυτής συνταγματικών ορισμών. Έτσι η ιδιότητα του αιγιαλού ή του παλαιού αιγιαλού προκύπτει από φυσικά και μόνο φαινόμενα και δεν δημιουργείται με πράξη της Πολιτείας και σε κάθε τοπική περίπτωση ο καθορισμός της έκτασης ως αιγιαλού ή του παλαιού αιγιαλού, όταν δημιουργείται νέος αιγιαλός δια προσχώσεως, ανήκει στην εκτίμηση όχι της διοίκησης αλλά του τακτικού Δικαστηρίου, το οποίο δε δεσμεύεται από την έκθεση και το διάγραμμα της επιτροπής καθορισμού του αιγιαλού ή του παλαιού αιγιαλού, τα οποία και εκτιμά ως δικαστικά τεκμήρια. Εξάλλου, ο αιγιαλός ανήκει κατά νομική επιταγή στο Ελληνικό Δημόσιο (ΑΚ 968 και άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 2971/2001, αλλά και κατά τις διατάξεις του προϊσχύσαντος του ΑΚ δικαίου (ν. 93 βασ. Ββ' . ν. 96, 112 πανδ. 50.16 και άρθρο 15 του νόμου "περί διακρίσεως κτημάτων" της 10-7-1837). Η κυριότητα, στην οποία ο ΑΚ υπάγει τα δημόσια κτήματα είναι η κυριότητα του αστικού δικαίου, η οποία εξακολουθεί να υπάρχει όταν αυτά (δημόσια κτήματα) παύσουν, κατά τη διάταξη του άρθρου 971 ΑΚ, να υπηρετούν την κοινή χρήση, παύσουν δηλαδή τα κοινής χρήσης πράγματα να είναι εκτός συναλλαγής. Ο αιγιαλός μόνο με πρόσχωση από φυσικά ή και τεχνητά αίτια μπορεί να απωλέσει το χαρακτήρα του ως τέτοιου (όταν παύσει να περιβρέχεται από τις μεγαλύτερες αναβάσεις του χειμέριου κύματος), αφού η ιδιότητα λωρίδας γης ή αιγιαλού αποτελεί συνάρτηση καθαρά φυσικών φαινομένων. Επομένως, ο αιγιαλός, έστω και αν απωλέσει το χαρακτήρα του και καταστεί παλιός αιγιαλός, εξακολουθεί ex

lege να ανήκει στην κυριότητα του Δημοσίου (βλ. και άρθρο 2 παρ. 5 ν. 2971/2001) και δεν συντρέχει ανάγκη μετά από την αλλαγή αυτή να αναζητηθεί άλλος τρόπος κτήσης ή διατήρησης της κυριότητας του Δημοσίου, όπως με χρησικτησία. Ο ισχυρισμός ότι το επίδικο ακίνητο αποτελεί τμήμα αιγιαλού και ότι επομένως δεν μπορεί να περιέλθει στην κυριότητα ιδιώτη συνιστά ένσταση καταλυτική της αγωγής, η οποία είναι ορισμένη με μόνη την επίκληση ότι το διεκδικούμενο είναι αιγιαλός. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1710 παρ.1, 1193, 1195, 1198 και 1199 ΑΚ, η κληρονομική διαδοχή, είτε αυτή χωρεί από το νόμο, είτε από διαθήκη, αποτελεί παράγωγο τρόπο κτήσης κυριότητας των κινητών και ακινήτων κληρονομιαίων πραγμάτων, η κυριότητα όμως των ακινήτων που περιλαμβάνονται στην κληρονομιά, όπως και κάθε άλλο εμπράγματο δικαίωμα σ' αυτά, μεταβιβάζεται στον κληρονόμο αναδρομικά από το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, μόνο εάν αυτός (κληρονόμος) αποδεχθεί με δημόσιο έγγραφο την κληρονομιά και η αποδοχή αυτή μεταγραφεί ή εκδοθεί κληρονομητήριο και μεταγραφεί. Επίσης, από τις διατάξεις των άρθρων 974, 1045, 1051 ΑΚ, προκύπτει ότι, για την κτήση της κυριότητας ακινήτου, με έκτακτη χρησικτησία απαιτείται άσκηση πράξεων νομής επί συνεχή εικοσαετία, με τη δυνατότητα εκείνου που απέκτησε τη νομή αυτού με καθολική ή ειδική διαδοχή να συνυπολογίσει στο χρόνο της δικής του νομής και το χρόνο νομής του δικαιοπαρόχου του. Άσκηση νομής, προκειμένου για ακίνητο, συνιστούν οι εμφανείς υλικές ενέργειες επάνω σε αυτό και προσιδιάζουν στη φύση και τον προορισμό του, με τις οποίες εκδηλώνεται η βούληση του νομέα να το εξουσιάζει. Ως πράξεις νομής θεωρούνται, μεταξύ άλλων, η επίβλεψη, η επίσκεψη, η οριοθέτηση, ο καθαρισμός, η φύλαξη του ακινήτου κ.α. Εξάλλου, από τη διάταξη του άρθρου 559 αρ.1 εδάφ.α' ΚΠολΔ, προκύπτει ότι ο λόγος αναίρεσης για ευθεία παράβαση ουσιαστικού κανόνα δικαίου ιδρύεται, αν αυτός δεν εφαρμοστεί, ενώ συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του, ή αν εφαρμοστεί, ενώ δεν έπρεπε, καθώς και αν εφαρμοστεί εσφαλμένα, αντίστοιχα δε, όταν στην ελάσσονα πρόταση του νομικού συλλογισμού δεν εκτίθενται καθόλου τα πραγματικά περιστατικά ή όταν τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται με βάση το πραγματικό κανόνα δικαίου για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνηση της. Στην περίπτωση που το δικαστήριο έκρινε κατ' ουσία την υπόθεση, η παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου κρίνεται ενόψει των πραγματικών περιστατικών που ανελέγκτως δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν το δικαστήριο της ουσίας και της υπαγωγής αυτών στο νόμο, οπότε ο λόγος αυτός αναίρεσης συντρέχει, αν οι πραγματικές παραδοχές της απόφασης καθιστούν

φανερή την παραβίαση. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 559 αρ. 19 του ΚΠολΔ, ιδρύεται λόγος αναίρεσης και αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και, ιδίως, δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Έλλειψη νόμιμης βάσης, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, υπάρχει, όταν από το αιτιολογικό της απόφασης, που συνιστά την ελάχιστη πρόταση του δικανικού συλλογισμού, δεν προκύπτουν κατά τρόπο πλήρη, σαφή και χωρίς αντιφάσεις, τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία, σύμφωνα με το νόμο, είναι αναγκαία για την κρίση, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ότι συντρέχουν οι όροι της διάταξης που εφαρμόστηκε ή ότι δεν συντρέχουν οι όροι της εφαρμογής της. Ιδρύεται, δηλαδή, ο λόγος αυτός, όταν από τις παραδοχές της απόφασης δημιουργούνται αμφιβολίες για το αν παραβιάστηκε ή όχι ορισμένη ουσιαστική διάταξη νόμου. Αναφέρεται σε πλημμέλειες αναγόμενες στη διατύπωση του αποδεικτικού πορίσματος και όχι όταν υπάρχουν ελλείψεις αναγόμενες στην εκτίμηση των αποδείξεων και, ειδικότερα, στην ανάλυση, στάθμιση και αιτιολόγηση του πορίσματος, που έχει εξαχθεί από αυτές, αρκεί τούτο να εκτίθεται σαφώς, πλήρως και χωρίς αντιφάσεις. Ως ζητήματα, τέλος, των οποίων η μη αιτιολόγηση ή η αιτιολόγηση κατά τρόπο ανεπαρκή ή αντιφατικό στερεί από την απόφαση τη νόμιμη βάση, νοούνται μόνο οι ισχυρισμοί που έχουν αυτοτελή ύπαρξη, που τείνουν δηλαδή στη θεμελίωση ή κατάλυση του δικαιώματος που ασκήθηκε, είτε ως επιθετικό είτε ως αμυντικό μέσο, όχι, όμως, και τα πραγματικά ή νομικά επιχειρήματα που συνεχονται με την αξιολόγηση και στάθμιση των αποδείξεων, για τα οποία, η έλλειψη ειδικής και εμπειριστωμένης αιτιολογίας, δεν δημιουργεί λόγο αναίρεσης (ολομ. ΑΠ 24/1992). Στην προκείμενη περίπτωση από την επισκόπηση του προσκομιζόμενου αντιγράφου της προσβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι το Εφετείο, μετά από ανέλεγκτη εκτίμηση των αποδείξεων, δέχθηκε τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: "Το επίδικο ακίνητο - αμπελότοπος, έκτασης 700,78 τ.μ. βρίσκεται στη θέση "... της Κτηματικής Περιφέρειας ... Λέσβου συνορευόμενο βόρεια επί πλευράς μήκους 23,30 μ. με παραλία "...ς" πλάτους 18 μ. και πέραν αυτής με θάλασσα, ανατολικά επί πλευράς μήκους 29 μ. με ιδιοκτησία Κ., νότια επί τεθλασμένης πλευράς συνολικού μήκους (12,80 + 2,80 + 7,90) 23,50 μ. με ιδιοκτησία Α. και δυτικά επί πλευράς μήκους 33,00 μ. με δημοτική αγροτική οδό και πέραν αυτής με ιδιοκτησία Α.Δ., όπως αποτυπώνεται στο από 11-6-1991 σχεδιάγραμμα της πολιτικού μηχανικού Ε. Τ.. Το ως άνω ακίνητο αποτελεί τμήμα ενός ενιαίου αμπελότοπου έκτασης περίπου 2 στρεμμάτων, ο οποίος παραδόθηκε άτυπα στον Μ. Β., προπάππο της ενάγουσας, που γεννήθηκε το 1880 από τον

πατέρα του Ε. Β. και το είχε στη νομή και κατοχή του με διάνοια από το έτος 1900, καλλιεργώντας σ' αυτό και συλλέγοντας τα προϊόντα του αμπελιού. Ακολούθως το επίδικο τμήμα του αμπελότοπου αυτού, έκτασης 700,78 τ.μ. ο ως άνω Μ. Β. παρέδωσε άτυπα το έτος 1930 στον γιό του Α. Β., παππού της ενάγουσας. Από την περιέλευση του ως άνω αγροτικού ακινήτου στον δικαιοπάροχο της ενάγουσας, αυτός το νεμόταν και το κατείχε, με διάνοια κυρίου, ενεργώντας επ' αυτού όλες τις εμφανείς υλικές πράξεις νομής και κατοχής που προσιδιάζουν στη φύση και τον προορισμό του έως τη μεταβίβαση αυτού στην ενάγουσα. Ειδικότερα, οι πράξεις νομής του ανάγονται σε καλλιέργεια, κλάδεμα και συλλογή των καρπών του αμπελιού, συντήρηση και φροντίδα της περίφραξης, χωρίς ποτέ να ενοχληθεί από κάποιον τρίτο. Εξάλλου κατά το έτος 1990 ο ανωτέρω εκρίζωσε το αμπέλι και χρησιμοποιούσε το ακίνητο ως βοσκότοπο για τα ζώα του ή το όργωνε και το έσπερνε με ζωοτροφές, ενώ περιμετρικά υπήρχε σταθερή περίφραξη από σιδηροπασσάλους και πλέγμα. Ως εκ τούτου, ο δικαιοπάροχος της ενάγουσας είχε γίνει αποκλειστικά κύριος του επίδικου με πρωτότυπο τρόπο με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, ως νεμηθείς αυτό με διάνοια κυρίου, αδιαλείπτως και ανενόχλητα για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της εικοσαετίας. Εν συνεχεία ο Α. Β. με την .../10-8-1987 δημόσια διαθήκη ενώπιον του συμβολαιογράφου ... Χ. Π., η οποία δημοσιεύτηκε με το 101/2-5-1991 πρακτικό δημοσίευσης του Πρωτοδικείου Μυτιλήνης, κατέλιπε στην ενάγουσα, λόγω κληρονομιάς, το ακίνητο αυτό με τα αναφερόμενα στη διαθήκη όρια τις ιδιοκτησίες ` Α. χήρας Ι. Χ., Ε. Α., Π. Σ., δρομίσκο πλάτους 1 μέτρου και πέραν αυτού ιδιοκτησία Α. Δ. και θάλασσα. Την ως άνω κληρονομιά αποδέχθηκε η ενάγουσα με την 57/13-6-2007 πράξη αποδοχής κληρονομιάς του συμβολαιογράφου ... Μ.Κουλιμπάνη, νομίμως μεταγεγραμμένης στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου ... στον τόμο Μετά το θάνατο του παππού της στις 1-7-1990, η ενάγουσα συνέχισε με τον ίδιο τρόπο να επιβλέπει και να εξουσιάζει το εν λόγω ακίνητο. Όλα τα προεκτιθέμενα προκύπτουν με σαφήνεια από τη ρητή και κατηγορηματική κατάθεση του μάρτυρα απόδειξης κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, σε συνδυασμό και με τις καταθέσεις των Ε. Β. και Χ. Θ. στην προσκομιζόμενη .../23-7-1987 ένορκη βεβαίωση του συμβολαιογράφου Μυτιλήνης Χρ. Πρωτούλη, η οποία συντάχθηκε σε ανύποπτο χρόνο πριν την άσκηση της αγωγής και λαμβάνεται υπόψη για την συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (Α.Π. 621/2014 Τ.Ν.Π. Νόμος), καθώς και στην κατάθεση του Σ.Β. στην .../2014 ένορκη βεβαίωση. Τα προαναφερόμενα ενισχύονται επίσης: α) από το προσκομιζόμενο με επίκληση .../24-6-1968 πωλητήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Μυτιλήνης

Ι.Τζαννέτου, όπου φέρεται ως πωλητής ο απώτερος δικαιοπάροχος της ενάγουσας Μ. Β. και αγοραστής ο Α. Δ., μεταβιβαζόμενο ακίνητο, όμορη στο επίδικο ιδιοκτησία και στα όρια αναφέρεται ο δικαιοπάροχος της ενάγουσας Α. Β. ως κύριος της όμορης επίδικης ιδιοκτησίας και β) από το από 23-5-2012 έγγραφο του Δήμου Λέσβου με το συνημμένο σ' αυτό αντίγραφο του πιστοποιητικού με αριθμ. πρωτ. ...5-5-1968, στο οποίο πιστοποιείται ότι ο απώτερος δικαιοπάροχος της ενάγουσας Μ. Β. είχε στην κυριότητα, νομή και κατοχή, από κληρονομιά του πατέρα του, αγρότοπο 1/2 στρέμμα περίπου στη θέση "... " της αγροτικής περιφέρειας ... Λέσβου, το οποίο λαμβάνεται υπόψη για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (Α.Π. 554/2012 Τ.Ν.Π. Νόμος). Κατά συνέπεια, η ενάγουσα απέκτησε από αληθή κύριο το ως άνω ακίνητο λόγω κληρονομιάς, με παράγωγο τρόπο, αλλά και με πρωτότυπο τρόπο, δυνάμει έκτακτης χρησικτησίας συνυπολογίζοντας στο χρόνο νομής και το χρόνο νομής του δικαιοπαρόχου της. Περαιτέρω αποδείχτηκε ότι το εναγόμενο Δημόσιο αμφισβητεί την κυριότητα της ενάγουσας στο επίδικο ακίνητο αντιπαραθέτοντας ότι με την .../13-8-2009 (Φ.Ε.Κ. 379/7-9-2009) απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, επικυρώθηκε η έκθεση της κατ' άρθρο 3 του ν. 2971/2001 επιτροπής περί καθορισμού ορίων αιγιαλού και παραλίας στην τοποθεσία "... " του ... Λέσβου, με το συνοδεύον σχεδιάγραμμα της μηχανικού δομικού έργου Ε. Τ. - Κ., στην οποία το ανωτέρω ακίνητο της ενάγουσας χαρακτηρίσθηκε ως παλιός αιγιαλός. Από κανένα όμως αποδεικτικό στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι το επίδικο αποτέλεσε τμήμα της ζώνης της ξηράς που προέκυψε από την μετακίνηση της ακτογραμμής προς τη θάλασσα οφειλόμενη σε φυσικές προσχώσεις ή τεχνικά έργα, τμήμα δηλαδή της ζώνης ξηράς που προσδιορίζεται από τη νέα γραμμή του αιγιαλού και το όριο του παλαιότερα υφιστάμενου αιγιαλού, διότι το ακίνητο ουδέποτε αποτέλεσε τμήμα αιγιαλού. Η επιτροπή προέβη στον ανωτέρω χαρακτηρισμό του παλιού αιγιαλού, διότι θεώρησε ελλιπείς τους τίτλους ιδιοκτησίας, που προσκόμισε η ενάγουσα. Άλλωστε το ίδιο διαλαμβάνεται και στην από 15-9-2008 έκθεση εφαρμογής τίτλων φερομένων ιδιοκτησιών του Δ. Κ. ΠΕ/Α Μηχανικών, υπαλλήλου της κτηματικής υπηρεσίας Λέσβου και επιβεβαίωσε και η εξετασθείσα με επιμέλεια του εναγομένου μάρτυρα Ε. Μ., προϊσταμένη της Κτηματικής Υπηρεσίας Λέσβου. Επισημαίνεται ότι το πόρισμα τόσο της επιτροπής καθορισμού του αιγιαλού, όσο και της έκθεσης εφαρμογής τίτλων ότι το επίδικο αποτελεί τμήμα παλιού αιγιαλού είναι εσφαλμένο, διότι στηρίζεται όπως προελέχθη στην ανεπάρκεια των τίτλων που εμφάνισε η ενάγουσα. Εξάλλου το εσφαλμένο επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι στα έγγραφα αυτά το γειτονικό ακίνητο, που αποτυπώνεται στο σχεδιάγραμμα και την

έκθεση εφαρμογής τίτλων με το χαρακτηριστικό (αριθμό..., καταγράφηκε ως ανήκον στην κυριότητα ιδιώτη, αν και οι αναφερόμενοι τίτλοι είναι ίδιας βαρύτητας με αυτούς που επικαλέστηκε η ενάγουσα. Συγκεκριμένα στην ως άνω έκθεση εφαρμογής τίτλων καταγράφεται ότι η ενάγουσα επικαλείται ως τίτλους: [αποδοχή κληρονομιάς 57/13 Ιουνίου του 2007 από τον παππού της Α. Β. του Μ. και Μ., που γεννήθηκε το 1911 και πέθανε το 1990 κατόπιν της υπ' αριθμ. .../10/08/1990 δημόσιας διαθήκης που δημοσιεύτηκε 2/5/1991 από Πρωτοδικείο Μυτιλήνης: ενός αμπελότοπου 3/4 στρ. στη θέση "... " με σύνορα, Ά. χήρα Ι. Χ., Ε.Α., Π. Σ., με δρομίσκο πλάτους ενός μέτρου και πέραν αυτού με Α. Δ. και θάλασσα. Το παραπάνω ακίνητο απέκτησε από άτυπη δωρεά του πατέρα του Μ. Β. πριν από 35 και πλέον χρόνια (ο οποίος γεννήθηκε το 1880, όπως φαίνεται από το .../24-6-1968 πωλητήριο της επόμενης ιδιοκτησίας που προέρχεται από τον ίδιο δικαιοπάροχο). Η ύπαρξη της ιδιοκτησίας αυτής βεβαιώνεται και από την .../23-7-1987 ένορκη βεβαίωση, αλλά και από τις φωτογραφίες με ένα κλήμα που έχει διασωθεί. Υπάρχει όμως και αναφορά στο κτηματολόγιο του Δήμου ...) της αμπέλου στη θέση "..."]. Ενώ για την ... ιδιοκτησία ο φερόμενος ιδιοκτήτης Γ. Μ. του Π. και Ά.: [φαίνεται να αγοράζει με το υπ' αριθμ. ...24-12-1994 (με πληρεξούσιο την Ά. σύζυγο Π. Μ. θυγατέρα του Ε. Δ.) από τον Π. Μ., γεννημένο το 1925, ισόγεια οικία με οικόπεδο 670 τ.μ. στον οικισμό "...", συνορευόμενο με ιδιοκτησίες Β. Δ., Β. Α., ποταμίσκο και πέραν αυτού κοινοτική οδό και με παραλία, που περιήλθε στον πωλητή με άτυπη αγορά το 1969 από τον Α. Δ. σε συνδυασμό με τακτική και έκτακτη χρησικτησία. Σχετικά με την ιδιοκτησία κατατέθηκαν φωτογραφίες πηγαδιού και τοπογραφικό με την ακριβή θέση του]. Η κρίση του δικαστηρίου ότι το επίδικο ακίνητο δεν αποτελεί τμήμα του αιγιαλού και ανήκει στην κυριότητα της ενάγουσας επικυρώνεται και από την κατάθεση της ίδιας ως άνω μάρτυρας του εναγομένου, η οποία καταθέτει ότι από την ερμηνεία των αεροφωτογραφιών του Γ.Ε.Ν. των ετών 1945, 1956, 1960 και 1982 καταδεικνύεται ότι το επίδικο έχει την ίδια εικόνα φωτοερμηνευτικά και τα ίδια υψομετρικά χαρακτηριστικά με τα γειτονικά ακίνητα, τα οποία αναγνωρίστηκαν με την έκθεση εφαρμογής τίτλων και την απόφαση της επιτροπής καθορισμού του αιγιαλού ως ανήκοντα σε ιδιώτες και δεν κρίθηκε ότι αποτελούν τμήμα του αιγιαλού ή του παλιού αιγιαλού. Ενισχυτικό της ανωτέρω κρίσης αποτελούν οι προσκομιζόμενες φωτογραφίες στις οποίες η εικόνα του επιδικού δεν διαφέρει από την εικόνα των γειτονικών ακινήτων, που αναγνωρίστηκαν ότι ανήκουν σε ιδιώτες, καθώς και το γεγονός ότι στην έκθεση εφαρμογής τίτλων του Δ. Κ. καταγράφεται ότι εντός του ακινήτου έχει διασωθεί κλήμα, ένδειξη περί ύπαρξης παλαιότερα

αμπελιού. Εξάλλου στην έκθεση αναφέρεται ότι το εν λόγω ακίνητο καταγράφεται ως άμπελος στο κτηματολόγιο του δήμου το έτος 1860, φέρει το χαρακτηριστικό αριθμό ... στο σχετικό σχεδιάγραμμα της Ε. Τ. - Κ., μαζί με τα ... όμορα ακίνητα, που αναφέρονται στην έκθεση ως ανήκοντα σε ιδιώτες και μη αποτελούντα τμήμα του αιγιαλού ή παλιού αιγιαλού και αποτελεί τμήμα μεγαλύτερης ενιαίας έκτασης, η οποία ανήκει κατά κυριότητα στον προπάππο της ενάγουσας Μ. Β.. Κατόπιν τούτων και εφόσον τα προεκτιθέμενα δεν αναιρούνται, ούτε ανατρέπονται από κάποιο άλλο αποδεικτικό μέσο, ουδώς αποδεικνύεται ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι το ακίνητο της ενάγουσας αποτελεί τμήμα παλαιού αιγιαλού".

Με βάση τις παραδοχές αυτές το Εφετείο έκρινε ότι η ένδικη αναγνωριστική αγωγή κυριότητας της αναιρεσίβλητης είναι ουσιαστικά βάσιμη και, αφού απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμη, την ένσταση του αναιρεσειόντος Ελληνικού Δημοσίου ότι το επίδικο ακίνητο αποτελεί τμήμα (παλαιού) αιγιαλού, στη συνέχεια, απέρριψε την έφεση του τελευταίου κατά της πρωτόδικης απόφασης που είχε εκφέρει όμοια κρίση. Με αυτά που δέχθηκε και έτσι που έκρινε το Εφετείο δεν παραβίασε τις προδιαληφθείσες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις του ν. 2971/2001 και του Αστικού Κώδικα, δεδομένου ότι υπάρχει στην προσβαλλόμενη απόφαση νομική ακολουθία μεταξύ των γεγονότων που έγιναν δεκτά και έχουν υπαχθεί στις εν λόγω διατάξεις, όπως η έννοια αυτών αναλύθηκε στις αναφερόμενες στην αρχή της παρούσας νομικές σκέψεις, και του συμπεράσματος του δικανικού της συλλογισμού. Ούτε επίσης παραβίασε τις επικαλούμενες από το αναιρεσείον διατάξεις του προϊσχύσαντος βυζαντινορωμαϊκού και οθωμανικού δικαίου περί αιγιαλού και χρησικτησίας επί δημοσίων κτημάτων, του άρθρου 972ΑΚ για τα αδέσποτα ακίνητα, καθώς και του άρθρου 4 παρ.2 του α.ν. 2344/1940 περί απόσβεσης του δικαιώματος κυριότητας της αναιρεσίβλητης λόγω μη εμπρόθεσμης αναγγελίας του στον Υπουργό των Οικονομικών (η τελευταία διάταξη, σε κάθε περίπτωση, είναι ανίσχυρη, διότι αντίκειται στην προστατευτική της ιδιοκτησίας διάταξη του άρθρου 17 του Συντάγματος- βλ.ΑΠ 301/2013), τις οποίες το Εφετείο ορθά δεν εφάρμοσε, αφού δεν ήταν εφαρμοστέες στην κρινόμενη υπόθεση. Επίσης το ίδιο πιο πάνω Δικαστήριο δεν στέρησε την απόφασή του νόμιμης βάσης, αφού διέλαβε σε αυτή πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες που επιτρέπουν τον αναιρετικό έλεγχο ως προς τα ουσιώδη ζητήματα της απόκτησης κυριότητας της αναιρεσίβλητης στο επίδικο ακίνητο και της μη απόκτησης κυριότητας σε αυτό εκ μέρους του αναιρεσειόντος. Ειδικότερα, με βάση τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση συντρέχουν όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις για την κτήση κυριότητας της

αναιρεσίβλητης με παράγωγο (κληρονομική διαδοχή), αλλά και με πρωτότυπο τρόπο (έκτακτη χρησικτησία) στο επίδικο ακίνητο, δεδομένου ότι αυτό δεν αποτελεί τμήμα (παλαιού) αιγιαλού και δεν ανήκει στην κυριότητα του αναιρεσειόντος Ελληνικού Δημοσίου. Επομένως οι περί του αντιθέτου πρώτος και δεύτερος λόγοι αναίρεσης από τους αριθμούς 1 εδάφ.α' και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Οι περαιτέρω αιτιάσεις που προβάλλει το αναιρεσίον, με τον δεύτερο λόγο αναίρεσης είναι απαράδεκτες, σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, διότι ανάγονται στην εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, την αιτιολόγηση, το συσχετισμό και την ανάλυση των αποδείξεων από το Εφετείο.

Κατ' ακολουθίαν, η αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της, να καταδικασθεί δε το αναιρεσίον στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων της αναιρεσίβλητης, τα οποία θα επιδικασθούν μειωμένα, κατ' άρθρο 22 ν.3693/1957, όπως ισχύει.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 29/6/2015 αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου για αναίρεση της 26/2015 απόφασης του Μονομελούς Εφετείου Βορείου Αιγαίου.

Καταδικάζει το αναιρεσίον στα δικαστικά έξοδα της αναιρεσίβλητης, τα οποία ορίζει στο ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 18 Οκτωβρίου 2016.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 7 Νοεμβρίου 2016.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ